

IKT og globalisering

Baggrund

Denne rapport er blevet til i samarbejde mellem Prosa, DANSK IT, IT-Brancheforeningen og Finansforbundet¹. Rapporten og dens anbefalinger dækker dermed hele IKT-området. En grundlæggende præmis for vores samarbejde har været, at globaliseringen skal betragtes som en mulighed og ikke en trussel. Den voksende internationale arbejdsdeling indenfor vidensservice giver således Danmark nye muligheder for eksport og jobskabelse. Vi mener, at IKT-området er et af de områder, der skal sættes mere målrettet på, og fremsætter derfor en række anbefalinger til forbedring af de rammevilkår, der danner afsæt for en konkurrencedygtig og lønsom dansk IKT-udvikling.

Indledning

Der er aktuelt stor fokus på globaliseringen og Danmarks erhvervsmæssige udfordringer. Med jævne mellemrum fremlægges bud på nødvendige politiske/økonomiske reformer, men de hidtidige udspil har ikke beskæftiget sig sammenhængende med IKT-området. Denne rapport er dermed det første fælles billede af den danske IKT-virkelighed og dens potentiale i forhold til, at Danmark kan udvikle sin position som konkurrencedygtig vidensøkonomi.

Eksporten af IT-varer og IT-serviceydelser udgjorde i alt 40 mia. kr. i 2003, svarende til hele 86 pct. af landbrugseksporten.

Kilde: Nøgletal om informationssamfundet Danmark 2005, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling samt Danmarks Statistik

En velfungerende IKT-infrastruktur og stærke IKT-kompetencer er en afgørende konkurrenceparameter for vidensvirksomheder i global konkurrence, herunder tele, finans- og konsulentvirksomhed mv. Samtidigt er IKT-erhvervene i sig selv en vigtig bidragsyder til vækst og velstand. Alligevel må det konstateres, at IKT-området mangler politisk bevågenhed. Der er derfor behov for øget politisk fokus på IKT og ikke mindst en sammenhængende IKT-indsats på tværs af ministerier/ressortområder.

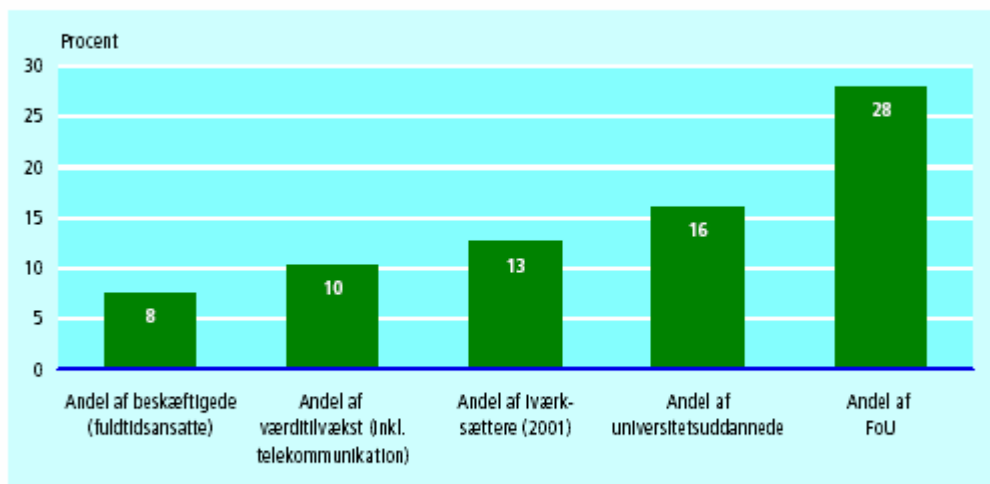
¹ DANSK IT er en uafhængig interesseorganisation for IKT-professionelle med over 6.200 medlemmer.

PROSA er det eneste fagforbund udelukkende for it-professionelle. PROSA har ca. 13.000 medlemmer.

IT-Brancheforeningen (ITB) er Danmarks ældste og største interesseorganisation for IKT-erhvervet. IT-Brancheforeningens medlemmer står for 90 % af omsætningen inden for IT-, tele-, elektronik- og Internetvirksomheder i Danmark.

Finansforbundet er faglig organisation for finans- og forsikringssektoren og har ca. 50.000 medlemmer, heraf 5.500 indenfor IKT-området.

Figur 2.5 It-erhvervenes størrelse, værdiskabelse og videnintensitet. 2002 (eller seneste år)

Anm. It-erhvervenes andel af værditilvækst i 2002 inkluderer værditilvæksten i telekommunikation. Andelen af Iværksættere er fra 2001.

Kilde: Danmarks Statistik, Firmastatistikken samt Dansk Center for Forskningsanalyse, Erhvervslivets forskning og udviklingsarbejde 2002.

IKT-erhvervene er en videns- og forsknings-intensiv branche med høj værditilvækst² og relativt mange iværksættere. IKT-erhvervene er også et vækstområde: Omsætningen voksede med 84 pct. fra 1994-2002 mod 53 pct. i de private byerhverv, og udviklingen forventes at fortsætte i fremtiden. Beskæftigelsen er samtidigt vokset fra 71.000 i 1994 til 91.000 i 2004, en stigning på hele 28 pct.³. IKT bidrager derudover på afgørende vis til at løfte de øvrige erhvervs produktivitet. Knap en fjerdedel af stigningen i den danske arbejdsproduktivitet i perioden 1988-2000 kan således henføres til øget anvendelse af IKT. Samtidigt er IKT ifølge OECD's seneste forskningsprojekt om innovation en af de vigtigste drivkræfter for økonomisk vækst.

22 pct. af de danske investeringer i forskning og udvikling investeres i IT-FoU (2003).

Kilde: Nøgletal om informationssamfundet Danmark 2005, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling samt Danmarks Statistik

Danmark har allerede en god position på en række parametre indenfor IKT-området. Når det drejer sig om udbredelse og anvendelse af internet, virksomhedernes e-handel og digital kontakt med offentlige myndigheder, er vi blandt de førende i Europa⁴. Alligevel har Danmark et meget større potentiale på disse områder, samtidigt med at der er nye indsatsområder og tiltag, der tager afsæt i danske styrkepositioner, som bør fremmes.

² Værditilvæksten pr. fuldtidsansat i IT-erhvervene var i 2002 på 625.000 mod 504.000 i de private byerhverv under ét.

³ Kilde: Informationssamfundet Danmark, IT-status 2004 og Nøgletal om informationssamfundet Danmark 2005, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling samt Danmarks Statistik

⁴ IT- telepolitisk redegørelse 2004, Regeringen April 2004.

Vi har identificeret fem områder, som vi betragter som afgørende i forhold til at sikre de danske IKT-erhverv gode rammevilkår og udviklingsmuligheder i et globalt konkurrencemiljø:

1. IKT-uddannelser

Konkrete forslag:

- IKT-færdigheder i folkeskolen bør måles i PISA-undersøgelser
- Antallet af højt uddannede IKT-kandidater skal fordobles over fem år
- Øget international udveksling af danske og udenlandske IKT-studerende
- Datamatikeruddannelsen redesignes til en professionsbachelor

2. IKT-forskning og -udvikling

Konkrete forslag:

- Flere ressourcer til offentlig IKT-forskning og -udvikling
- Forpligtende handlingsplan for overholdelse af Barcelona-målsætningen
- Opgradering af forskningsnettet og øget internationalt forskningssamarbejde

3. Digital forvaltning – eksportvare under globaliseringen

Konkrete forslag:

- Øgede investeringer og bedre organisering af den offentlige IKT-udvikling
- Forpligtende handlingsplan for åbne systemstandarder i den offentlige sektor
- Etablering af effektivt og innovativt offentligt udbudsmarked

4. IKT-iværksættere og kapital

Konkrete forslag:

- Udvidet adgang til skattefradrag for forsknings- og udviklings-omkostninger
- Forbedret adgang til indskud på etableringskontoordningen
- Genoplivelse af iværksætterstipendieordningen

5. IKT-kompetence

Konkrete forslag:

- Øget anerkendelse af certificeringer i det offentlige efter-/videreuddannelsessystem
- Forøgelse af taxameter-finansieringen af offentligt udbudt efter-/videreuddannelse

Rapporten disponeres på den måde, at vi i det følgende gennemgår status indenfor disse fem indsatsområder og afrunder hvert afsnit med en række politiske anbefalinger.

IKT-uddannelser

Globaliseringen stiller krav om en målrettet og massiv dansk satsning på IKT-uddannelser fra folkeskoleniveau til kandidatniveau. Uddannelserne skal bygge på danske traditioner og styrker, så vi får mulighed for at differentiere os i den globale verdensøkonomi.

En radikal ændring af uddannelsessystemet er nødvendig for at høste frugterne af den accelererende internationale arbejdsdeling. Danmark skal højne sit uddannelsesniveau og satse mere intensivt på forskning og udvikling, for at Danmark kan udnytte den globale arbejdsdeling optimalt.

Allerede i grundskolen er det nødvendigt, at IKT-færdigheder indarbejdes mere konsekvent end tilfældet er i øjeblikket. Teknologien skal betragtes som en færdighed på linje med at læse og skrive, men samtidig skal den fra et tidligt klassetrin integreres, som værktøjet der understøtter kvalitet og udbytte af andre grundfag. Dermed vil alle danske skolebørn have forudsætningerne for at arbejde med teknologien på et fagligt velfunderet, tværfagligt og kreativt niveau. IKT skal betragtes som en metafærdighed og måles i PISA-undersøgelserne. Der bør derudover være særlig fokus på måling og udvikling af pigernes kompetencer, da Danmark er blandt de lande, hvor pigernes IKT-kompetencer halter mest efter drengene⁵.

Antallet af højtuddannede IKT-kandidater skal øges markant, således at vi kan placere os i den lukrative del af vidensproduktionen, som giver vækst. Om tre til fem år skal IKT-virksomhederne have mange flere IKT-folk ansat med lange uddannelser. De skal stadig have spidskompetencer, men de skal samtidigt lære at tænke mere forretningsorienteret og bidrage med ideer til værdiskabelse med IKT, da deres funktioner ellers vil blive outsourcet til udlandet.

For at styrke det danske IKT-miljø bør de danske universiteter opbygge et netværk med udenlandske uddannelses- og forskningsinstitutioner og derigennem tiltrække flere udenlandske studerende og forskere. Dette vil gøre det mere attraktivt for udenlandske IKT-virksomheder at investere i Danmark. Derudover bør der afsættes midler til finansiering af studieophold i udlandet af 1-2 års varighed for særligt talentfulde danske IKT-studerende.

Uddannelsen til datamatiker kommer også under pres på grund af den skærpede internationale konkurrence, da den ikke er på et tilstrækkeligt højt niveau. Det ses oftere og oftere, at jobfunktioner, der tidligere kunne besættes af nyuddannede datamatikere, bliver besat af enten meget erfarne IKT-folk eller nogle, der er uddannet på et højere niveau end datamatikeren. Systemerne er blevet mere komplekse, og adgangskravene til jobfunktionerne er steget. Derfor skal datamatikeruddannelsen opgraderes til en professionsbachelor, således at uddannelsen imødekommer adgangskravene til

⁵ Pisaundersøgelsen 2003, Undervisningsministeriet og OECD

jobfunktionerne. Samtidig skal uddannelsen give direkte adgang til at læse videre til kandidatniveau.

Uddannelserne i Danmark skal have et særligt tilsnit, der har rod i danske styrker og traditioner, så vi bliver i stand til at differentiere os. Tværfaglighed, hvor flere faglige discipliner kombineres, kreative tilgange eller anvendelsesorienterede it-uddannelser, der spiller sammen med særlige grundfag som sundhed, logistik mv., vil i den forbindelse være en naturlig vej at gå.

GLOBALISERINGSGRUPPENS POLITISKE ANBEFALINGER

- IKT som metafærdighed i folkeskolen bør måles i PISA-undersøgelserne på linie med at kunne læse, skrive og regne.. OECD skal påvirkes til også at måle elevernes IKT-kompetencer. På den korte bane skal de skandinaviske lande i 2006 måle elevernes IKT-kompetencer.
- Tilføj en dedikeret it-linje på lærerseminariet fra sommeren 2007 og fortsæt videreudviklingen af lærernes generelle IKT-kompetencer.
- Antallet af højtuddannede IKT-kandidater skal fordobles over 5 år og der skal gøres en særlig indsats for at tiltrække kvinder til uddannelserne.
- Opbyg partnerskaber med et internationalt netværk af universiteter og brug det til at tiltrække flere udenlandske IKT-studerende og -forskere.
- Afsæt midler til finansiering af studieophold i udlandet for særligt talentfulde danske IKT-studerende.
- Datamatikeruddannelsen skal redesignes og gøres til en professionsbachelor
- Flere tværfaglige kandidatuddannelser.

IKT-forskning og udvikling

De danske IKT-virksomheder står overfor en international arbejdsdeling, hvor der efter al sandsynlighed kommer til at ske en udflytning af jobs indenfor vidensservice til low cost områder som f.eks. Østeuropa, Indien eller Kina. Det betyder, at det bliver endnu vigtigere for Danmark at satse på IKT-forskning og udvikling (IKT-FoU), således at vi kan placere os i den ende af vidensproduktionen, hvor værditilvæksten sker. Derfor skal Danmark øge produktionen af højtuddannede og sikre stærke forskningsmiljøer med kritisk masse.

Danmark skal højne sit uddannelsesniveau og satse markant mere på forskning og udvikling for at udnytte de muligheder, som den internationale arbejdsdeling medfører. Flere års fald i de offentlige FoU-bevillinger blev i 2005 afløst en beskedent stigning på 2 pct., men Danmark halter fortsat bag efter i det internationale forskningskapløb. EU-landenes forskningsbevillinger i pct. af BNP er vokset fra 0,78 pct. i 2000 til 0,82 pct. i 2004, mens de danske bevillinger er faldet fra 0,77 pct. til 0,72 pct.⁶. Der er dermed langt op til opfyldelse af Barcelona-målsætningen om, at EU-landenes offentlige forskningsbevillinger i 2010 skal udgøre mindst 1 pct. af BNP.

Der er specielt behov for en betydelig satsning på investeringer i IKT-FoU. De offentlige investeringer i forskning og udvikling på IKT-området halter langt efter de private investeringer i IKT-forskning, *se faktaboks*.

Det er nødvendigt at styrke de offentlige IKT-forskningsmiljøer, således at der er et stærkt vidensgrundlag for uddannelse af højtuddannede IKT-kandidater.

I 2003 investerede de danske virksomheder for godt 7,4 mia. kr. i IKT-FoU, mens de offentlige investeringer i IKT-FoU udgjorde 0,7 mia.kr., svarende til 8 pct. af de samlede investeringer i IT-forskning i Danmark.

Kilde: Nøgletal om informationssamfundet Danmark 2005, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling samt Danmarks Statistik

Den danske IKT-branche skal satse på internationalt førende danske styrkepositioner. Det Strategiske Forskningsråd fremhæver i sin rapport 'Forskning der nytter' følgende tre danske styrkepositioner på IKT-området:

- Softwareprodukter (herunder særligt forretningssystemer)
- Pervasive computing
- IKT-kommunikation

IKT er samtidig også en horisontal teknologi, der med fordel kan anvendes inden for meget forskellige sektorer i den danske økonomi. IKT-virksomhederne i Danmark er særligt gode til at lave forskellige brancheløsninger. Det drejer sig f.eks. om:

⁶ Kilde: OECD's Main Science and Technology Indicators 2005-1

- Landbrugets/fødevarerhvervets anvendelse af IKT
- Kommunikationsteknologi og løsninger
- Sundhed og biotek
- Transport og logistik
- Pengesystemsløsninger
- Digital forvaltning
- Branchespecifikke applikationer

GLOBALISERINGSGRUPPENS POLITISKE ANBEFALINGER

Flere ressourcer til offentlig IKT-forskning og udvikling

Der skal afsættes markant flere midler til det nationale forskningsprogram for IKT, som blev sat i værk i 2002 under Det Strategiske Forskningsråd.

Der skal skabes kritisk masse

De offentlige ressourcer til IKT-FoU bør gives til færre projekter for at skabe kritisk masse og excellent forskning.

Barcelona-målsætningen skal overholdes

Overordnet set er det vigtigt, at Barcelona-målsætningen bliver overholdt. Der bør derfor fastlægges en plan for udbygning af de offentlige forskningsmidler, der som minimum sikrer en bevilling på 1 pct. af BNP i 2010.

Forskningsnettet skal opgraderes til 10 Gbit/s

Forskningsnettet binder de danske forskningsinstitutioner sammen i en tidssvarende elektronisk infrastruktur, der muliggør højhastighedskommunikation af tekst, lyd, billeder, video med videre. Forskningsnettet arbejder desuden med udbygning af forsknings-/udviklings- og test-net med henblik på at give dets brugere mulighed for at bruge nettet til deres forsknings- og udviklingsarbejde og til at deltage i internationalt forskningssamarbejde, hvor stor computerkapacitet er en forudsætning, for eksempel GRID-computing. Derfor skal forskningsnettet videreudvikles.

Digital forvaltning

Digital forvaltning vil spille en stadig mere fremtrædende rolle i de kommende år. Først og fremmest har IKT-anvendelsen i den offentlige sektor betydning for en effektiv og serviceorienteret forvaltning, der kan stille de rigtige rammer til rådighed for borgere og virksomheder. Gennem offentlig-privat samspil kan den offentlige IKT-udvikling samtidig give en positiv afsmittende effekt på det private erhvervsliv og på Danmarks eksport.

Informationsteknologi vil medføre en gradvis forandring af den offentlige forvaltning. Forandringerne vil bl.a. medføre nedbrydning af de skarpe ressortskel, ændrede magtstrukturer, mere flydende arbejdsområder, fagglidning for embedsværket og *one stop* serviceydelser, der er frigjort fra tid og sted. Forudsætningen er en målrettet og ambitiøs satsning på digital forvaltning, der udvikles efter en mere beslutningskraftig og koordineret organisering end tilfældet er i dag.

Den digitale forvaltning skal indgå som den væsentligste nøgle til en fortsat effektivisering af den offentlige sektor. Effektiviseringerne skal opnås gennem ændrede arbejdsgange, automatisering, nye services og selvbetjeningsløsninger til borgere og virksomheder. Kommunalreformen er her en oplagt mulighed for at sætte fokus på best practice i kommunerne.

De nye services skal sikre, at borgere og virksomheder får optimale muligheder for at agere. For borgerne drejer det sig bl.a. om øget tillid og indsigt i forvaltningen, selvbetjeningsløsninger, øget valgfrihed og bedre services. For virksomheder drejer det sig om et samspil med den offentlige sektor, der er relevant, værdiskabende og administrativt enkel.

Digital forvaltning vil også direkte kunne medvirke til en styrkelse af danske IKT-virksomheders produktudvikling og sikre eksport af know how og digitale serviceydelser. Betingelsen herfor, er en mere beslutningskraftig og standardiseret organisering af IKT-udviklingen, end der opleves i dag. Årsagen hertil er, at danske virksomheder kan lægge så mange flere kræfter i innovation og produktudvikling, hvis rammerne for åbne standarder, teknologier og mål er klart besluttet og meldt ud. Virksomhederne kan påtage sig større investeringer og risikovillighed, fordi løsningerne kan genanvendes og sælges til andre aktører, mens man med forskellige offentlige standarder skal udvikle tingene fra bunden flere gange. Med de fornødne kvalitetskrav til den digitale forvaltning vil mange af de danske IKT-løsninger og -services samtidigt kunne sælges til udlandet. Danmark har allerede i dag gode forudsætninger, og der er således tale om en forskningsplatform, der rummer en international styrkeposition.

- Øg ambitionsniveauet for digital forvaltning i Danmark. Undersøg hvordan der kan skabes de fornødne økonomiske incitamenter og investeringer, der rækker udover næste finanslovsår eller regeringsskifte.
- Afdæk hvordan organiseringen af den offentlige IKT-udvikling kan styrkes. Der er behov for øget beslutningskraft, større national koordinering og en omfordeling af ansvaret for IKT-udvikling mellem de respektive forvaltningslag.
- Favorisér borgernes udbytte og nytte ved de digitale kanaler i forhold til de analoge. Opbyg i den forbindelse servicebureauer, der kan understøtte den del af befolkningen, der ikke er i stand til at benytte de digitale kanaler.
- Opstil en forpligtende handlingsplan for implementering af åbne systemstandarder i den offentlige sektor.
- Afdæk hvordan der kan etableres et offentligt udbudsmarked, der besidder den fornødne innovation og konkurrencekraft.

IKT-iværksættere & kapital

I en verden, hvor den teknologiske udvikling går stadigt hurtigere, og konkurrencen bliver hårdere, skal danske virksomheder have store ambitioner om vækst for at skabe global afsætning for deres produkter. Investorerne skal være klar til at investere risikovilligt i denne vækst, der skal skabes gennem innovation og nytænkning.

Den gennemsnitlige årlige jobvækst for virksomheder, der modtager venturekapital (risikovillig kapital) i Danmark, er på 29 pct., mens virksomheder uden venturekapital kan fremvise en jobvækst på 5 pct.⁷. Væksten er altså 6 gange større i venturefinansierede virksomheder. Dette skal sammenholdes med, at ca. 1/3 af ventureinvesteringerne falder indenfor IKT og kommunikation. Opstart af virksomheder indenfor IKT og kommunikation er dermed et af de områder, hvor vi kan skabe vækst og arbejdspladser i Danmark.

Opstart af nye højteknologiske virksomheder forudsætter dog, at der er et velfungerende marked for risikovillig kapital. Adgangen til risikovillig kapital er vigtig for såvel nye som eksisterende virksomheder. Eksisterende virksomheder har brug for kapital, når produktionen skal udvides, når der skal satses innovativt på nye produkter og ydelser og i forhold til investeringer. Samtidigt har iværksættere brug for risikovillig kapital til at omsætte ideer til nye virksomheder.

Mange iværksættere klager desuden over manglende risikovillighed fra pengeinstitutternes side i forhold til finansiering i startfasen. De danske pengeinstitutter oplever i disse år en periode med meget store overskud, og tabene på udlån er rekordlave. En forudsætning for, at den positive økonomiske udvikling kan fortsætte, er dog, at virksomhederne fortsat kan skabe vækst og arbejdspladser, og pengeinstitutterne har dermed en langsigtet interesse i at udvise større risikovillighed. En konkret vej at gå kunne være at justere risikopræmien på udlån, så den tager hensyn til pengeinstituttets interesse i, at iværksætteren (kunden) overlever og den deraf afledte vækst i lokalsamfundet.

Pengeinstitutterne kunne derudover udnytte rådgivernes store indsigt i kundernes behov til at opbygge et netværk af investorer, der kan tilføre kapital. Mange kunder vil have et ønske om at investere frie midler mere aktivt, og en mulighed kunne være at udvikle nye finansielle produkter efter sidecar-princippet (skaf investorer, så spæder vi op). Det ville således være oplagt at påtage sig rollen som garant/sponsor i forhold til udstedelse af erhvervsobligationer (securitization). Alternativt kunne der opbygges investerings-syndikater mellem flere finansielle virksomheder, som deler kreditrisikoen. Ved at udvikle en kombination af produkter, rådgivning og netværk kan pengeinstitutterne yde et vigtigt bidrag til innovation og iværksætteri og samtidigt udvikle relationerne til nye og eksisterende kunder.

⁷ Vækstfonden, The Significance of Venture Capital for Firm Growth, januar 2004

Skattefradrag for forsknings- og udviklingsomkostninger, positiv selskabsskat

Nye højteknologiske virksomheder har i opstartsfasen ikke særlig store indtægter. For at ligestille opstartsvirksomheder med veletablerede virksomheder skattemæssigt, foreslås det, at der indføres en mulighed for, at virksomheder kan få en del af deres forsknings- og udviklingsomkostninger tilbagebetalt fra staten, hvis virksomheden giver underskud. Denne mulighed har små og mellemstore virksomheder f.eks i. England, se tekstboks.

I dag er der 150 pct. fradrag for udgifter til forskning og udvikling til offentligt/ privat samfinansierede projekter. Dette fordrer, at der er et overskud i virksomheden, hvis man skal kunne udnytte fradraget i det pågældende år, og dette er ofte ikke tilfældet, når det drejer sig om nye højteknologiske Virksomheder.

I England kan små og mellemstore virksomheder få maksimalt 24 pct. af deres forsknings- og udviklingsomkostninger udbetalt, hvis virksomheden giver underskud. Dette gælder virksomheder med under 250 ansatte og med en omsætning under 25 mil. pund eller en aktivmasse under 17 mil. pund. Udgifterne til forskning og udvikling skal overstige 10.000 pund i løbet af en 12 måneders periode.

Kilde: British Venture Capital Association

Underskud kan fremføres i virksomhederne, men det er ofte i startfasen, at virksomheden har brug for gunstige skatteordninger. Derfor foreslås det, at små og mellemstore virksomheder kan få udbetalt en del af deres udgifter til forskning og udvikling fra staten (f.eks. den skattemæssige værdi, som svarer til selskabsskatten på 30 pct.), hvis de ikke har overskud. Dette forslag vil sikre, at virksomheder, der ikke har overskud, også får fradrag for forskningsudgifter. Samtidig får danske virksomheder lige konkurrencemæssige vilkår med virksomheder i England.

Etableringskontoordning

Moderniseringen af etableringskontoordningen er blevet vedtaget i februar 2004⁸. Der kan dog foretages et par yderligere forbedringer.

For at forslaget skal have en reel effekt, bør der ikke være begrænsning i indskuddets størrelse på etableringskontoen, og indskuddet bør have fuld skattemæssig fradragsværdi, ligesom der ikke skal ske direkte genbeskatning.

Dette instrument kan blive en iværksætter-tricker, idet det vil kunne bruges af personer i mellemleder eller lederstillinger, som gerne vil etablere egen virksomhed. Med en yderligere modernisering af ordningen, kan personer med initiativ få økonomisk råderum til at skabe arbejdspladser. Den vil være målrettet mod personer med størst mulighed for succes med virksomhedsetablering, nemlig dem som har siddet i en god stilling i en større virksomhed og derigennem oparbejdet en betydelig viden.

⁸ Ifølge etableringskontoloven kan personer med fradragsret indskyde op til 40 pct. af nettolønnen på en etableringskonto med henblik på at spare op til etablering af selvstændig erhvervsvirksomhed. Indskuddene kan fradrages i den skattepligtige indkomst og har en fradragsværdi på ca. 33 pct.

Indskuddet kan anvendes til egentlige køb af driftsmidler, bygninger, goodwill og andre immaterielle rettigheder i forbindelse med etablering af erhvervsmæssig virksomhed. Det kan også anvendes til almindelige driftsudgifter, herunder lønudgifter og leje af lokaler.

Iværksætterstipendieordning

Den typiske højteknologiske virksomhed startes af iværksættere med teknologibaggrund og lille erfaring med forretningsudvikling, produktledelse, marketing, salg og kundedialog. Iværksætteren vil have svært ved at lave en overbevisende forretningsplan, som investorerne vil investere i. Derfor skal der sammensættes bredere iværksætterteams, der har mulighed for at udvikle en ordentlig forretningsplan. Gode teams og forretningsplaner har højere succesrate, og det er vejen til mere risikovillig kapital.

Der er behov for offentlig støtte til at erfarne multi-disciplinære team på hver 2- 3 personer kan samles og finansieres i de 6 – 12 måneder, det tager at udarbejde en solid forretningsplan baseret på kundedialog og markedsforståelse. Det koster typisk tre gange ”leveomkostningerne” til iværksætterne, rejseomkostninger og lidt til teknologiafprøvning. De færreste teams har økonomi til at finansiere sig selv så længe.

Iværksætterstipendieordningen fra 90’erne bør derfor genoplives. Stipendiet skal svare til højeste dagpengesats eller en ph.d.-studerendes grundløn. Stipendiet skal være tilgængelig for iværksættere med en højteknologisk ide. Genindførelse af et egentligt iværksætterstipendium vil kunne få mange potentielle iværksættere til at tage springet ud i selvstændigheden, og stipendierne ville være meget velegnede til at supplere innovationsmiljøordningen.

Finanssektorens rolle

Finanssektoren har en langsigtet interesse i, at innovative virksomheder udvikler sig ,og dermed skaber nye kunderelationer samt vækst og arbejdspladser. De finansielle virksomheder kan ved at anlægge en mere offensiv strategi, som indebærer større risikovillighed og øget produktinnovation, yde et væsentligt bidrag til, at flere IKT-iværksættere overlever. Det vil være oplagt at udnytte rådgivernes store indsigt i kundernes behov til at udvikle et netværk af investorer og nye produkter, der kan sikre yderligere tilførsel af kapital og samtidigt udvikle kunderelationerne.

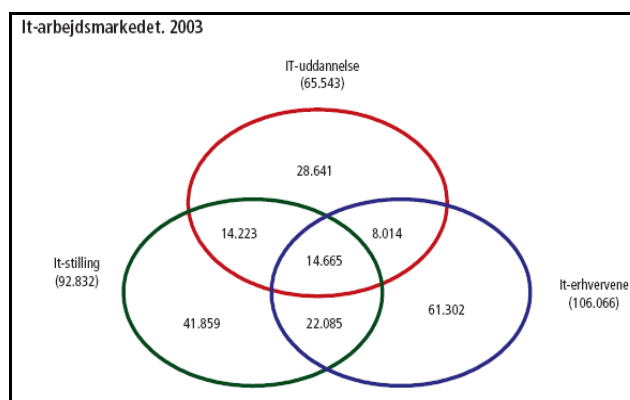
IKT-kompetence

Globaliseringen gør, at der stilles stigende krav til de kompetencer, som virksomhedernes nuværende og kommende medarbejdere skal besidde. Dette gælder i samfundet generelt og inden for IKT-området i særdeleshed. Samtidig kan vi konstatere, at hovedparten af de medarbejdere, der bestrider en IKT-stilling, ikke har nogen formel IKT-uddannelse.

Det bliver stadig mere vigtigt for den enkelte, virksomheden og samfundet at forholde sig bevidst til kompetenceudvikling og sikre, at der sker en fortsat udvikling af arbejdsstyrkens kompetencer. Samtidigt vil vi gerne tiltrække internationale virksomheder til Danmark, og den danske IKT-arbejdsstyrkes kompetencer skal derfor kunne anerkendes internationalt.

Bortset fra det formaliserede uddannelsessystem er der desværre meget lille overblik over, hvilke kompetencer den enkelte, virksomheden og samfundet er i besiddelse af. Derudover er der stort set ingen sammenhæng imellem kompetencer opnået uden for de formelle uddannelser og adgangen til det offentlige efter-/videreuddannelsessystem.

Ifølge undersøgelser fra Danmarks Statistik er knap 64.000 af alle IKT-stillinger i Danmark besat af en medarbejder uden nogen formel IKT-uddannelse, heraf er de godt 22.000 beskæftiget i IKT-erhvervene. Niveaue af arbejdsopgaver på det informationsteknologiske område forudsætter i dag højt kvalificerede medarbejdere. Kravene bliver ikke mindre, hvis IKT-området, set i lyset af den skærpede internationale konkurrence, fortsat skal bidrage til øget vækst og flere arbejdspladser i Danmark.

Kilde: Informationssamfundet Danmark, IT-status 2004, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, samt Danmarks Statistik.

At 64.000 IKT-medarbejdere ikke har nogen formel IKT-uddannelse, er ikke udtryk for, at de ikke har nogen kvalifikationer, men at de kvalifikationer de har, ikke er dokumenterede.

I erhvervslivet er certificeringer en meget brugt måde at beskrive den enkeltes kompetencer på. Disse findes både som produktafhængige certificeringer, hvilke er de p.t. mest udbredte i Danmark, og produktafhængige certificeringer, der er meget anvendte og udbredte i f.eks. England og USA.

Certificeringer har den klare fordel, at de er internationalt anerkendte, og at de efterspørges af det private erhvervsliv i både ind- og udland. Certificeringer fungerer som dokumentation for niveauet af en specifik viden eller kompetence og spiller derfor en vigtig rolle i forhold til, at arbejdsgiveren

har vished for, at medarbejderen har en viden eller kompetence på et vist niveau. Problemet er, at certificeringer ikke nyder den samme anerkendelse i det danske uddannelsessystem.

Det danske offentlige uddannelsessystem har et godt udgangspunkt for at drage nytte af den viden og de kvalifikationer, som det private erhvervsliv er i besiddelse af. Et øget samspil imellem uddannelsessystemet og det private erhvervsliv på dette område vil derfor være til stor fordel for begge parter.

I forhold til det offentlige efter-/videreuddannelsessystem vil certificeringer være nemme at foretage en realkompetence-vurdering på, da de er standardiserede og internationalt anerkendte. Hvis det danske efter-/videreuddannelsessystem i højere grad anerkendte certificeringer ville dette være til stor fordel for IKT-erhvervene, da virksomhederne og den enkelte ville have nemmere, og ikke mindst kortere, adgang til den kompetenceudvikling som det offentlige efter-/videreuddannelsessystem kan bidrage med.

En øget brug og anerkendelse af certificeringer i det offentlige uddannelsessystem vil desuden have den fordel, at den viden og kompetence, der ligger i det private erhvervsliv, kan komme ind på uddannelsesstederne. Certificeringer kan således medvirke til at opdatere uddannelsernes undervisningsmateriale og dermed bidrage til, at de studerende – og underviserne - på uddannelsesstederne har up-to-date kompetencer inden for IKT.

En øget anvendelse af certificeringer vil også give mulighed for en mere systematisk måling og dokumentation af de IKT-kompetencer, som arbejdsstyrken er i besiddelse af, baseret på internationale standarder. Dette vil især være relevant i forhold til den store gruppe af IKT-arbejdsstyrken på 64.000 uden nogen formel IKT-uddannelse. Relevansen kan henføres til flere forhold:

- Autodidakte IKT-ansatte, der kommer ud i ledighed, vil have sværere ved at finde beskæftigelse, hvis ikke de kan dokumentere deres viden og kompetencer. Globaliseringen må forventes at lægge et pres på netop denne type af IKT-jobs, da de ofte med fordel vil kunne outsources.
- Globaliseringen vil afstedkomme et ønske om, at tiltrække internationale vidensbaserede virksomheder til Danmark. Disse virksomheder vil efterspørge ressourcer, der kan dokumentere, hvad de kan. Autodidakte, der har oparbejdet en betydelig del af deres kompetencer via jobberfaring, vil opleve en barriere i forhold til ansættelse i den type internationale virksomheder.
- Danskerne vil søge kortere eller længere arbejdsophold i udlandet. Denne udvikling er ønskelig, fordi det er med til at modne arbejdsstyrken. Forudsætningen er imidlertid, at de danskere, der ønsker at finde IKT-beskæftigelse i udlandet, kan dokumentere deres kompetencer efter international målestok.
- Kravene til livslang læring, omstillingsparathed og opbygning af nye IKT-kompetencer i arbejdsstyrken vil løbende blive større fremover. Disse krav kan bedst imødekommes, hvis der på forhånd er overblik over eksisterende kompetencer. Med mange udokumenterede IKT-kompetencer er det meget sværere at identificere huller, der skal udfyldes.

Med de udfordringer globaliseringen stiller os overfor, må det samfundsmæssigt have en høj prioritet at forøge arbejdsstyrkens kompetenceniveau. Det er derfor problematisk med relativt høje for-

brugsbegrænsende afgifter for deltagelse i efter-/videreuddannelse i et offentligt regi. Hvis vi skal have et ”hul igennem” det offentlige efter-/videreuddannelsessystem, der modsvarer det behov, som IKT-arbejdsstyrken reelt har, er det afgørende, at det offentlige uddannelsessystem anerkender de kompetencer arbejdsstyrken er i besiddelse af, samtidigt med at systemet ikke stiller for høje barrierer op i form af brugerbetaling.

GLOBALISERINGSGRUPPENS POLITISKE ANBEFALINGER

- Det offentlige efter-/videreuddannelsessystem skal realkompetence-vurdere certificeringer, således at certificeringer kan være adgangsgivende og/eller meritgivende ind i det offentlige efter-/videreuddannelsessystem.
- Det offentlige ordinære uddannelsessystem skal i højere grad gøre brug af certificeringer, og dermed anerkende den up-to-date IKT-faglige viden, som internationalt anerkendte certificeringer er.
- Der skal ske en forøgelse af taxameter-finansieringen af offentligt udbudt efter-/videreuddannelse. Prisen for at udvide og opkvalificere IKT-arbejdsstyrkens kompetencer må ikke være en barriere hverken for virksomheden eller den enkelte.